

Sosyalist Liseliler

Liseliler Bizimdir!

Merhaba

Dergimizin 9. sayısı Rıdvan Dilmen'in Tayyip Erdoğan'ı "parkasız Deniz Gezmiş'e" benzettiği ve Bahçeli'nin de her zaman ki gibi kirli ağızını açtığı bir dönemde hazırlandı. Doğal olarak başlarken yazımızda bu meseleye değinmeden edemedik.

Deniz Gezmiş, ülkemizin bağımsızlığından ve eşitliğinden yana mücadele yürüttü ve hayatını bu davaya adadı. Sizler ise tam tersi ülkemizi emperyalizme peşkeş çekmek, emekçi halk üzerinde tahakküm kurmak için canla başla çalışmaktasınız. Deniz Gezmiş'i kirli ağızınıza alamazsınız. Deniz'lerin yolunu izleyen liseliler olarak bizler, sizin işbirlikçi, gerici ve piyasacı olduğunuzu her seferinde yüzünüze vurmaya devam edeceğiz.

Deniz'lerin yükselttiği bayrağı, daha da yukarıya taşıyacağız. Sözümüz olsun!

Dergimizin bu sayısında neler var?

Memleket sayfamızda, Kudüs gündemi ile antiemperyalistmiş gibi hareket etmeye başlamış olan veyahut böyle bir görüntü sergileyen İslamcı yapılardan ve AKP'den kurtulmanın rotasını çizmiş olduk.

Eğitim sayfamızda, ülkemizin dört bir yanında mantar gibi çoğalan imamhatip liselerine ve bunun üzerinden de Türkiye'de ki gericiğin tarihsel köklerini inceledik..

Kızıl- Kara sayfamızda, Kapitalizm ve Sosyalizmde hukuk konusunu işledik. Sosyalizmin zorunluluğunu bir kez daha kavramış olduk.

Meslek Lisesi bölümümüzde ise geçtiğimiz günlerde gündeme gelmiş olan Şişli EML'de ki yıkım kararı üzerinden meslek liseliler üzerinden çevirilmekte olan sömürü çarkına daha bir kez daha göz atmış olduk..

Kültür-Sanat bölümümüz de ise 3 kitap tanıtımımız var. Jack London-Martın Eden, Alesandır A.Bek-Moskova Önderinde, M.İlin-E.Segel-İnsan Nasıl İnsan Oldu? kitaplarını sizleri için tanıttık.

Bilim bölümümüz de Bilim ve Gelecek dergisinin katkılarıyla sizlere sunmuş olduğumuz Einstein neden önemli ? metnini derlemiş olduk..

Aydınlanma Okulları yola çıktı demiştik. Dergimizde Aydınlanma Okulları'ndan fotoğraflara da yer verdik. Geleceğimiz için, Aydınlanma Okulları'nı örgütleyelim!

BİZİ TAKİP EDİN

sosyalistliseliler

@sosyalistlise

sosyalistlise

GÜNDEMDE KALANLAR

5 Kasım

5 Kasım'da Bostancı Gösteri Merkezi'nde hem Ekim Devrimi'nin 100. yılını karşılamak hem de "Yeni bir Cumhuriyet" şiarini yükseltmek için komünistler yan yana geldi.

1 Aralık

Cumhurbaşkanı ve yakınlarının Man Adası denilen ve düşük vergi ücretleri ile bilinen Man Adası'ndan bankalara büyük miktarda para aktarılmıştır. Kılıçdaroğlu olayı belgelerle ispatlamaya çalışmış fakat AKP Fetöcü bahanesiyle belgeleri yalanlamıştır.

1 Aralık

İzmirde Sosyalist Düşünce Toplulukları ve Sosyalist Liseliler tarafından "Anlatılmayana Anlatıyoruz" sloganıyla evrim paneli düzenlendi. Panelde Evrim nedir ne değildir. Evrime neden düşmanlık besliyorlar konuları Prof. Dr. İzge Günal ile panel gerçekleştirildi.

10 Aralık

Bartın da Kumluca İmam Hatip Ortaokulu'nda öğle namazına gitmedikleri gerekçesiyle 15 öğrenci okul müdüründen dayak yedi. Velilerin şikayeti üzerine okul müdürü olayı yalanladı.

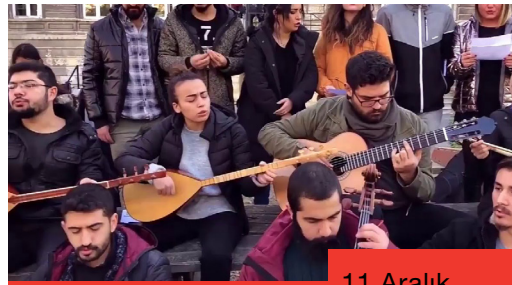
5 Aralık

Türkiye tarihinin en büyük yolsuzluk ve rüşvet soruşturması olan 17-25 Aralık davasının kilit ismi olan ve Recep Tayyip Erdoğan tarafından hayırsever iş adamı olarak adlandırılan Rıza Sarrafın davası tekrar gündeme geldi. Ayrıca Rıza Sarrafın Zafer Çağlayana 50 milyon dolar rüşvet verdiğini de itiraf etti

7 Aralık

Filistinde bulunan Kudüs bölgesinin Amerika izni ile başkent ilan eden İsrail tüm Müslüman devletlerden tepki gördü. Türkiye'de de tepki göstermek amacıyla bir grup turpların üzerine Trump yazarak ısırıldı.

11 Aralık

Geçtiğimiz günlerde gericiiler tarafından İstanbul Teknik Üniversitesinde müzik haramdır bildirileri dağıtıldı. Bunun üzerine İstanbul Teknik Üniversitesi konservatuar öğrencileri şeytan bunun neresinde adlı türkü ile gericiilere cevap vermişlerdir.

11 Aralık

Maltepe ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından başlatılan öğretmen sohbetleri projesi kapsamında, Din Kültürü öğretmenleri öğrencilerin evine giderek sohbet edecek.

12 Aralık

Diyanetin tartışma yaratan fetvalarının gündeme gelmesiyle birlikte Başbakan Yardımcısı Fikri Işık: "Biz fetvaların anayasaya değil dinin temel hükümlerine uygun mu diye bakarız." dedi. Fikri Işık bu sözleriyle laik devlet anlayışını bir kez daha sarsmıştır.

13 Aralık

İstanbul Kartalda bulunan Özel Çınar Anaokulu'nun etkinliğinde 5-6 yaş aralığındaki kız çocuklarının başına türban takılıp erkek çocukların ayakları yıkıldı.

AKP Türkiye'sinde kurtuluşa bakmak: Yeni Bir Cumhuriyet

AKP iktidarıyla birlikte, Türkiye krizlerle dolu bir sürece girdi. Bu krizlerin AKP'nin ülkemize biçtiği kalıpla ilgili olduğunu söyleyip geçelim. İnsanların tepki ve rahatsızlıklarının arttığı bu süreç, aynı zamanda çözüm tartışmaları ve arayışlarını da çoğalttı. Birincisi çözüm arayışında olmak, yanlış ya da hatayı kabul etmeyi gerektirir. İkincisi ve en önemlisi ise, tespit etmeyi ve yanlış ortadan kaldıracak "çözümü ortaya koymayı" gerektirir. Ülkemizin içinde bulunduğu süreci kavrama uğraşımızın nedenleri burada aranmalıdır. Kavramayan değiştiremez, değişim ise zorunludur.

Çözüm arayışına kısa bir bakış

Siyasal İslam'ın Ortadoğu'da örgütlenildiği bir dönemde, AKP kadroları milli görüş hareketini "dünyayla uyumlu olmamakla" eleştirmiş ve emperyalizmle uyumlu yeni bir parti projesini hayata geçirmişti. Mesele basitti, emperyalizm Sovyetler Birliği'nin çözülmesiyle birlikte, önce sosyalist bloğu dağıtmayı, sonrasında ise sırtını Sovyetler Birliği'ne dayayan ve emperyalizme direnen Ortadoğu ülkelerini sindirmeyi

amaçlamıştı. Siyasal İslam ise bunun Ortadoğu'daki argümanı oldu. AKP ise Türkiye'de bu boşluğu gören ve dolduran bir parti olarak siyaset sahnesinde yerini aldı. Büyük Ortadoğu Projesi'nin eşbaşkanlığı görevi buraya oturtulmalıdır. Tayyip Erdoğan'ın kişisel heveslerine bağlanan bir okuma hatalı olacaktır. Bu açıdan AKP, emperyalizme göbekten bağlı bir partidir ve dolayısıyla bizlerin çözüm arayışının birinci parametresi de anti-emperyalizm olmalıdır. Bu başlık, aynı zamanda bugün turnusol kağıdı görevi de görüyor. AKP'nin emperyalizm karşıtı söylemleri, Rıza Sarraf davasının geldiği nokta, Kudüs meselesi, beraberinde emperyalizm ve AKP arasındaki ilişkinin ve okumanın tekrar tekrar gözden geçirildiği bir süreci de açmış bulunuyor. Sosyalistler açısından tablo net, fakat geniş toplumsal kesimlerde oluşan kafa karışıklığını gidermek aynı zamanda bu tablonun büyütülmesiyle mümkün. AKP ile emperyalizm arasındaki krizin yapısal olmadığı başa yazılmak zorunda. Siyasi, ekonomik, askeri bir dizi noktada ABD ve AB ile devam eden bir süreç mevcut. Yaşanan kriz ise

aslında Ortadoğu'nun şekillenme süreciyle alakalı. AKP ve emperyalizm arasındaki ilişki Kürt sorunu başlığında bir sıkışma yaşıyor, yaşanan siyasi gelişmeler bunun sonucunda şekilleniyor. Bu başlık, emperyalizm açısından Ortadoğu'da yerleşiklik kazanma anlamına gelirken, AKP açısından ise bir beka sorunu haline geliyor. Doğalında buradaki karşıtlığın yapısal bir sorundan değil, güncel çıkarılardan kaynaklandığı iyi görülmelidir. Sarraf davası buradan okunmalıdır. Ortada emperyalizmin düzenlediği bir operasyon vardır, fakat bu operasyonun amacı iyi ortaya konmalıdır. Görünen tablo, AKP'yi devirmek üzerine kodlanan bir operasyondan ziyade, hizaya getirmeye çalışan bir süreçle karşı karşıya olduğumuzdur. Bu görülmezse "emperyalizmle mücadele" adına AKP ile yanyana düşülebilir ya da tersinden "AKP ile mücadele" adına emperyalizm görmezden gelinebilir. Bu iki uç düzen siyasetine içkindir ve buradan devrimci mücadele çıkmaz.

Tek çıkış yolu: Yeni bir Cumhuriyet mücadelesi

AKP'yi ve emperyalizmi karşıya alan bir mücadele yürütülmesi sosyalistler açısından zorunluluktur. Ötesinde, çözüm arayanlar için de başka bir seçenek bulunmuyor. Çünkü emperyalizme karşı mücadele, kapitalizme karşı mücadeleden ayrılamaz. Bu tarihsel doğru, güncel anlamda da kendini hissettiriyor. AKP Türkiye'sinin yolsuzluk, rüşvet ve yağma üzerine kurulduğu her geçen gün gözler önüne seriliyor. Düzen, geleceksizlik yaratmaya, eşitsizliği büyütme ve pişkinliğe devam ediyor. Doğalında önümüzdeki süreç, Türkiye'de sermaye iktidarının gerici, piyasacı ve işbirlikçi yanının açığa çıktığı, bununla birlikte de düzen karşıtı siyasetin sesini daha gür çıkarması gereken bir süreç olarak tarif edilmelidir.

Bu ses yeni bir Cumhuriyet, Sosyalist Cumhuriyet mücadelesidir. Yeni dememiz, içinde değişimi ve eskisinden kopuşu barındırmasıyla ilgilidir. Gericici ve piyasacı AKP rejiminden temelden kopuş sağlanmadığı takdirde, düzenin çürümüşlüğünden kurtulmanın müm-

kün olduğunu düşünmüyoruz. Ortada AKP ve Tayyip Erdoğan'ın da dahil olduğu, mücadele edilmesi gereken büyük bir sermaye sınıfı ve onun da eklemlenen emperyalist-kapitalist bir sistem mevcuttur. Var olan bu durum bütünlüklü bir görüntü vermektedir, o halde karşıtı da bütünlüklü bir siyasetle örgütlenmelidir. Bu siyaset, mücadelenin merkezine düzenin oturtulmasıyla mümkündür. Bir ayağını mevcut düzene basarken, diğer ayağını kuraçağı yeni düzene basmalıdır. Bu da, birinci uğrakta Türkiye'de kapitalizmin reddine, ikinci uğrakta ise sosyalist bir rejimin kuruluşu için kolları sıvamayla somutlanabilir.

Liseli gençliğe ne düşünüyor?

Tabii ki gençliğin çizdiğimiz bu tablodan etkilenmeyeceği gibi bir durum söz konusu olamaz. Düzenin bütün kirli çamaşırları gün yüzüne çıkarken, bu beraberinde gençliğin geleceksizliğe sürüklenmesine neden olmaktadır. Çünkü kapitalizm, istikrarsızdır, geleceği yoktur. Gençliğin sınav sistemiyle boğuşması, eğitimin gericileşmesi bu geleceksizliğin ürünüdür. Liseli

gençliğe ise bu tabloda büyük bir rol düşmektedir. Bu görüntünün değişmesinde, havanın dönmesinde görev alacak genç bir kuşak yetişmelidir ve yetişecektir. Gençlik, sorunların düzenden kaynaklandığını bilerek ve yeni bir düzenin, Sosyalist Cumhuriyet'in taşlarını döşeyerek yol almalıdır. Bugün sermayeyi, gericiliği, emperyalizmi içinde barındıran bu düzenin karşısında konumlanmayan bütün mücadele zeminlerinin düzene entegre olacağı ve soğurulacağı bilinmelidir. Dolayısıyla geleceği kazanmanın yolu tekleşmekte ve sadeleşmektedir. Bu da gerici ve piyasacı AKP iktidarının reddine ve eşitliğin, özgürlüğün hüküm sürdüğü yeni bir Cumhuriyet için verilen kavgaya dayanmaktadır.

İmam hatiplerin tarihi üzerinden Türkiye'deki gericileşmeye bakış

2012 yılında uygulanmaya başlanan 4+4+4 eğitim sistemiyle yeni rejimin temel eğitim kurumu haline getirilmeye çalışılan, her geçen gün sayıları ve teşvikleri artan imam hatipler, gericiler nezdinde 1923 Cumhuriyeti'nin bütünüyle tasfiyesi amacıyla İslamcı nesiller yetiştirmenin bir aracı olarak kodlanmaktadır.

İmam hatipleşme AKP ile zirve noktasına ulaşsa da Türkiye'deki İslami hareketlerin, 50'lerden bu yana cumhuriyetin temsil ettiği değerler ile hesaplaşmak adına öne çıkardıkları taleplerden biri olmuştur. Sadece İslamcı siyasetin de değil, genel olarak Türkiye burjuvazisinin emperyalizmin çıkarlarıyla uyumlu, 'komünizm tehlikesinden' uzak bir ülkeyi teminat altına alma çabalarında araç olarak kullanılmıştır.

Yazımızda eğitimde imam hatipleşme özelinde, bir bakıma, ülkemizdeki gericiliğin tarihini inceleyecek; AKP ile son noktasına gelen İslamcı siyasete bütünlüklü bir çerçeveden bakmaya çalışacağız.

İmam hatiplerin tarihsel süreci

İmam Hatip Okulları ilk olarak 1913'te, Osmanlı'nın son dönemlerinde imam ve hatip yetiştirmek amacıyla Medresetü'l-Eimmeve'l-Hutebâ (İmamlar ve Hatipler Medresesi) adıyla kurulmuş, daha sonra vaiz yetiştirilen Medresetü'l-Vaazin okulları ile birleştirilerek Medresetü'l-İrşad adını almıştır.

Cumhuriyet'in kuruluşunun ardından, 3 Mart 1924'te eğitimde birliği sağlamak ve laik bir eğitim sistemine geçiş

amacıyla çıkartılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile medreseler kapatılmış, dini eğitim anlayışı terkedilmiştir. Buna rağmen kanunda dini hizmetlerin sürdürülebilmesi için ayrı okullar açılması da öngörülmüş, bu sebeple yine 1924 yılında camilere imam yetiştirme amacıyla 29 adet İmam Hatip Mektebi kurulmuştur. Bu mektepler zaman içerisinde talebin azalması nedeniyle 1932'de tamamen kaldırılmıştır.

1940'ların sonuna kadar imam hatipler eğitim alanında yer bulamamıştır. 1946 yılından itibaren CHP iktidarı, laiklik ilkesinden tavizler vererek, ilkokullarda din derslerinin verilmesini ve İslam eğitimi veren ilahiyat fakültelerinin açılmasını kabul etmiştir. 1949 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı imam hatip kursları açılmış, 1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelişiyle de imam hatip okulları resmi eğitim kurumları olarak faaliyete geçirilmiştir. Türkiye'deki bu dönüşümün arka planı dünyadaki gelişmelerle sıkı sıkıya bağlıdır. Aynı yıllarda İkinci Dünya Savaşı geride bırakılmış, Sovyetler Birliği Nazileri alt ederek Avrupa'nın ortalarına kadar sosyalizmi taşımıştır. Komünizm korkusu ile emperyalistler tarafından Ortadoğu ülkelerinde sosyalizmin yayılmasını önlemek amacıyla 1970'lerde devreye sokulan Yeşil Kuşak Projesi'nin temelleri bu yıllarda atılmıştır. Bu projenin anlamı Ortadoğu'da İslamcı ideolojiyi baskın hale getirip, müdahale aracı olarak kullanarak komünizm karşısında kendi düzenlerine koruma sağlamaktır.

Bu gelişmeler yeni yeni kapitalistleşen ve emperyalist düzene entegre olmaya çalışan Türkiye'yi de elbette ki etkilemiştir. Cumhuriyetin kuruluş değerlerinin emperyalizmin söz konusu yönelimleriyle uyumlu olmaması, CHP iktidarınca kurgulanan ekonomik modelin ülke sathında açmazlara yol açması gibi süreçler güçlenen sermaye sınıfını ve İslamcı muhalefeti arkasına alan Demokrat Parti'yi iktidara taşımıştır.

Demokrat Parti'nin seçim yıllarında sözünü verdiği imam hatip okulları, iktidara gelmesinin hemen ardından açılmaya başlandı. Birinci devresi 4 yıl, ikinci devresi 3 yıl olmak üzere toplamda 7 yıl süreli İHO'lar 1951-1952 döneminde 7 ilde açılmıştır. Bu okullardaki öğrencilere iktidar destekli İlim Yayma Cemiyetleri vasıtasıyla burslar verilerek sayılarının artması sağlanmış, yüksek öğretimde İslami eğitime devam edebilmeleri için İslam Enstitüleri kurulmuştur.

İHO sayılarında 50'li yıllar boyunca yaşanan artış 60'lı yıllarda da devam etmiştir. 27 Mayıs 1960 darbesi Demokrat Parti'yi iktidardan indirse de, burjuvazi için kullanışlı bir araç olan ve henüz ülke siyasetinde hakim hale gelmekten uzak İslamcıları pek etkilememiştir. İslamcıların anti-komünist işlevleri 50'lerde de 60'larda da burjuvazi tarafından desteklenmiş; sola, sosyalistlere yönelik saldırılarda kullanılmışlardır. Fethullah Gülen tarafından 1954'te kurulan "Komünizmle Mücadele Derneği"

bunun en önemli örneklerindedir. Gülen bu dernekten önce de "İmam Hatip ve İlahiyat'a Öğrenci Yetiştirme Derneği" ile örgütlenme faaliyetlerine başlamıştır.

1971 askeri muhtırası ile imam hatip okullarının ortaokul kısımları kapatılarak, meslek lisesi niteliğinde 4 yıllık imam hatip liseleri haline getirilmiştir. Bundan hemen bir yıl sonra da İHL mezunlarına fark dersi verilmeden üniversitelerin edebiyat bölümlerine gidebilme hakkı verilmiştir.

60'lı yılların sonlarına doğru solun karşısında milliyetçilerle birlikte palazlandırılan İslamcı oluşumların partileşmesi Ocak 1970'te Milli Nizam Partisi ile gerçekleşmiş, askeri muhtıra sonrasında ise Milli Selamet Partisi ile devam edilmiştir. MSP'nin gençlik kolu olan Akıncılar Teşkilatı'nın ve yine MSP'ye bağlı Milli Türk Talebe Birliği'nin, ülkemizin sonraki dönemlerinde yaşanan karanlığın mimarlarını, Amerikancı-İslamcı siyasetin kadrolarını yetiştiren önemli yapılar olduklarını da not etmek gerekir.

1974'te CHP-MSP koalisyonunda imam hatiplere, İslam'da imam olması söz konusu olmayan kız öğrencilerin alınmasının önü açılmış ve bu dönem boyunca imam hatiplerin sayısı 230'a çıkarılmıştır.

12 Eylül 1980 darbesi ile sol ezilerek, siyaset yapma araçları ortadan kaldırılmıştır. Bununla birlikte toplumun İslamleştirilmesi projesi de başat hale getirilmiştir. 1980 darbesi ile emperyalistler tarafından Türki-

ye'ye biçilen kaftan AKP'yi doğuran sürecin de temelini oluşturmaktadır.

12 Eylül darbesinin İslamcılarla hiçbir derdinin olmamasının ötesinde, onlara alan açan, kurumsallaşmasını ve toplumsal tabanının genişlemesini solu devre dışı bırakarak sağlayan bir niteliğe sahip olduğu bilinmelidir. İmam hatipler özelinde de 12 Eylül'ün İslamcılara açtığı alan görülebilir; 1983 yılında imam hatiplerin orta kısmı yeniden açılarak kanuni dayanağa kavuşturuldu ve mezunlarına tüm fakültelere gidebilme hakkı tanındı. Anadolu İmam Hatip Liseleri açılarak diğer liselere tanınmayan eğitim kalitesi ve olanaklar bu liselere tanındı. Türk-İslam sentezi hakim ideoloji haline getirilerek eğitim de bu anlayışa göre biçimlendirildi.

1980'ler ve 90'lar boyunca yükselmeye devam eden İslamcı siyaset düzen açısından tehlikeli uçlar vermeye başlaması nedeniyle 28 Şubat 1997'de emperyalizm tarafından restorasyona tabi tutuldu. Bu süreçte İmam Hatiplerin orta kısımları kapatılarak zorunlu, kesintisiz 8 yıllık eğitim uygulamasına geçildi. Ancak bu durum ABD'nin Türkiye'de İslami harekete olan desteğinde geri adım olarak okunmamalı, bir ehlileştirme çabası olduğu görülmelidir. Keza 2002 yılında emperyalizmin söz konusu politikasının sonucu olarak AKP, "ılımlı İslam" projesiyle iktidara gelmiştir. Türkiye'de İslamcılığın hakim ideoloji haline getirilmesinin son aktörü olan AKP işte böylesi bir sürecin ardından

doğmuştur. AKP eğitim alanında yarım kalan imam hatipleştirme çalışmalarına ise 2012'de getirdikleri sistem ile ciddi bir eşik atlatmış, imam hatiplerin orta kısımlarını tekrar faaliyete sokmak adına 4+4+4 olarak formüle ettikleri kesintili eğitime geçilmiştir. Temel eğitimde yaşanan dincileşmenin yanında imam hatiplerin yoksul aile çocukları için tek seçenek haline getirilmesi, üniversitelere girişte tanınan olanaklar, buralarda okutulan öğrencilere verilen teşvikler bu çabalarını ne derece yoğunlaştırdıklarının kanıtı durumundadır.

Görülmektedir ki İslamcıların imam hatip okulları serüveni sosyalizme karşı Amerikan işbirlikçiliğinin tarihini içermektedir. AKP de 15 yıllık iktidarında kendi kökleriyle uyumlu bir siyaset gütmüş, toplumu değiştirme, daha işbirlikçi, daha gerici, daha emek düşmanı bir rejim inşa etme noktasında tarihsel bir rol üstlenmiştir. Bizler de güncel siyasette karşımıza çıkan imam hatipler, din dersleri dayatması, müfredat değişiklikleri gibi konulara tarihsel bir perspektiften bakmalı, böylece yönümüzü daha doğru bir şekilde belirlemeye uğraşmalıyız. Ülkemizdeki gericiliğin temellerinin yalnızca laiklik, batılılaşma gibi olguların bir grup tarafından karşıya alınmasıyla değil, esas olarak emperyalist-kapitalist düzenin emekçileri, sosyalizm fikrini karşıya almasıyla atıldığını görmeli, bu karanlığı alt edecek gücün sosyalist bir ülke olduğunun altını çizmeliyiz.

Kapitalizm'de Hukuk: Düzenin tarihsel bekçiliği

Özel mülkiyetin, yani kapitalizmin doğuşundan önce hukuk felsefi olarak tartışılmış, felsefe de ayrı bir disiplin olarak dallara ayrılmıştır. Hukukun felsefi boyutuna kısaca değinecek olursak; Hukuk adalet, özgürlük, eşitlik ve haklar gibi kavramların tek bir çatı altında toplanıp birbirleri ile ilişki içerisinde tartışılabileceği ve tartılabileceği bir zemindir. Bu bağlamda hukukun felsefi disiplini içerisinde birçok başlık vardır. Bunlar, doğa hukuku, saf hukuk, salt hukuk vb... Fakat kapitalizmde hukuk başlığını irdeleneceğimiz için hukukun felsefi boyutundan ziyade toplumsal olgulardan etkilenişine ve etkileyişine bakmak durumundayız.

Hukukun sistem ile ilişkisi üzerinden yürütülen tartışmaların sacayağını oluşturan olgu, devlet ile ilişkisidir. Devlet fikri insanlığın toplumsallaştığı dönemden itibaren gerek düşsel anlamda gerekse reel olarak tartışılmış, düşünülmüş bir olgudur. Devletin kapitalist sistem içerisindeki misyonu, toplumsal düzenin devamı, insan ilişkilerinin eşit bir şekilde düzenlenmesinde kullanılan bir araç diye lanse edilse de asıl amacı sınıflar arasındaki ilişkiyi kontrol altında tutmaktır. Yani burjuvazinin istekleri doğrultusunda kararlar almak, işçi sınıfının sömürü sistemine karşı ses çıkarmasını ideolojik, yasal ve/veya fiziki olarak engellemek, toplumu kontrol altında tutmaktır denilebilir. Peki hukuk bu çerçevede nasıl bir anlam içeriyor?

Hukuk kavramı meseleye dahil olunca, hukuk felsefesi içerisinde bir çok akımdan birkaçını açarak anlatmaya çalışacağız. Bunlar içerisinde üçünü seçelim:

1) Hukukun devletten üstün olduğu fikri,

2) Devletin hukuktan üstün olduğu fikri,

3) Hukukun iktidardaki sınıf ve ekonomi-politik ilişkiler doğrultusunda şekillendiği fikri.

Fark etmişsinizdir ki bu 3 maddeden sosyalistleri temsil edenin 3. madde olduğu pek aşikar.

1. maddede yer alan hukukun devletten üstün olduğu fikrini açarsak; bu düşünce biçimi felsefidir ve bilimsellikten uzakta kalan bir tartışmadır. Hukukun "doğal hukuk" adı altında insanın özünde bulunduğu ve sınıflar üstü bir konumda bulunduğu şeklindedir. Bu bağlamda 'devletin üzerinde' şeklinde ifade edilen hukukun, hele ki kapitalizmde hiçbir gerçekliği yoktur. Geleneksel olarak bu hukuk disiplininin olgunlaşma dönemi Hıristiyanlık ile

ilişkilidir. Avrupa'nın feodal çağlarında "Kilise Babası" isimli felsefeciler tarafından geliştirilmiş bir bakış açıdır. Doğal hukukun tanrının kurallarından ibaret olduğunu ve bu kuralların fiziki dünyadan tamamen soyut olduğu üzerine bir hukuk felsefesi üretiminde bulunmuşlardır. Elbette ki bu felsefeyi bu yazı içerisinde referans alamayız. Bilimsellikten uzaktır ve bilimsellikten uzak olduğu kadar da ütöpiktir... Fakat bazı tartışmaları yürütebilmek için kimi düşünce biçimlerinin tarihleri hakkında bilgi sahibi olmak gerekir...

2. maddeyi irdelenecek olursak... Devletin hukuktan üstün olduğu fikri bugün reel olarak var olan bir olgudur. Reddedilemez... Fakat doğru mudur? Elbette ki hayır! Bu felsefi yaklaşım kapitalist-emperyalist ülkelerde oldukça sıkı, ışık geçirmez maskeler ile bürünmüş olsa da biraz irdelendiğinde fark edilebilir. Bu maddeyi irdelerken sosyalist düşünce yapısına başvurmak zorundayız. Metnin giriş bölümünde devletin konumlanışına ve amacına kısaca değinmiştik. Biraz daha açmak gerekirse, devlet, insanlık tarihinin gelişiminde hizmet amacı olarak değil, toplumu yönetme ve yönlendirme amacı ile hareket etmiştir. Bunda en büyük etken sınıfsal hiyerarşiyi yaratan ve en tepesinde bulunan burjuvazinin/ağaların/efendilerin ezilen sınıfı sindirmek ve yönetmek için devleti ve devletin aygıtlarını (yasama, yürütme, yargı vb...) kullanmalarındır. Devletin araç olarak konumlanışını tarihselleştirmemiz gerekirse feodal dönemde dünyanın birçok yerinde dinin yönetim aygıtı konumunda bulunduğunu biliyoruz... Bu dönemlerde devlet

dini merkezlerin toplum ile bağ kurabilmeleri için bir araç konumunda kalmıştır. Krallıklar, imparatorluklar devlet aygıtını kendi bünyelerinde topluma müdahale aracı olarak hep bulundurmışlardır. Hukuk ise devletin toplum için çizmiş olduğu sınırlar ve komutların bütünüdür. Hukukun maskelenmesi ve göz ardı edilmesini bir örnekle açalım.

Mesela Türkiye...

Türkiye'de hukukun, devletin veya sınıfların üzerinde olduğunu gösterecek hiçbir gösterge yoktur. AKP hükümeti ile birlikte maskelerini de indirmiş olan burjuva hukuku oldukça net gözlemlenebilmektedir. Bugün Türkiye'de hukukun işleyişine kısaca bakalım.

Türkiye'de şu anda hapishanede olan gazeteci sayısı bütün dünyadan fazla! Türkiye'de şu anda cumhurbaşkanına hakaretten açılan dava sayısı binlerce! Türkiye'de OHAL ile yasaklanan grev sayısı onlarca!

Türkiye'de şu anda KHK ile ihraç edilmiş akademisyen sayısı binlerce!

Yukarıda değindiğimiz verilerin Türkiye'deki hukuk anlayışını açıkça göstermektedir.

Bugün Türkiye'de bütün çıplaklığı ile karşımızda duran burjuva hukukudur. Sınıf temsilcilerinin (AKP ve diğer düzen partileri) ve sınıfsal çıkarları doğrultusunda devleti ve onunla birlikte hukuku araç olarak kullandıkları aşikar!

Bugün hukuk tartışmalarının yaşandığı bir dönemde tekrar belirtmek gerekir ki, asıl hukuk, asıl adalet, asıl özgürlük sınıfsız sömürsüz bir düzende Sosyalist Cumhuriyet ile mümkündür!

Sosyalizm'de Hukuk: Eşitliğin tarihsel savunusu

Sosyalizm'in hukuk anlayışını kavrayabilmek için öncelikle sosyalistlerin toplumsal olaylara ve toplumsal ilişkilere bakış açısını açmak gerekir. Bunun için de öncelikle "Tarihsel materyalizm"e bakmak doğru olacaktır. Tarihsel materyalist bakış açısında hiçbir olgu, olay dizisi süreklilikten, tarihten ve meta ile ilişkisinden bağımsız incelenebilir. Toplumdaki kültürel yapı, yapısal eğilimler, yaşanan olaylar ve var olan koşulların bütün halinde ele alınması ile toplum analizi yapılır. Bu bağlamda hukukun eleştirisinin verilebilmesi için toplumda ki ekonomik ve politik ilişkilerin bütün halinde ele alınması gerekir.

Sosyalist sistem içerisinde hukukun ve hukuk başlığı altındaki terimlerin bütünü emek sömürsünün reddiyesi ile paralel bir ilişki içerisindedir. Yani sosyalist bir ülkenin anayasasında özel mülkiyeti, emek sömürsünü meşrulaştırmak imkansızdır. Sosyalist bir devlette eğer birilerinin özgürlük alanının daraltıldığı tespit edilecekse bu daralma emek düşmanlarının özgürlük kıstasında bir daralma olabilir. Var olan hukuk anlayışında kimse sınıf sömürsünün var olmasını, özel mülkiyetin bir özgürlük olduğunu ve adaletin tarihsel haklardan saptırılmasını talep edemez.

Aynı zamanda ekonomik ve politik ilişkilerin toplumda yaratmış olduğu kültür ile hukuk arasında da bir ilişki bulunmaktadır. Geçmişte ki sosyalizm deneyimlerine bakıldığında hırsızlık, gasp gibi vakaların neredeyse hiç görünmüyor olması ise hukuksal anlamda temelden emek hırsızlığının kabul görülemez ilan edilmesidir. Elbette bu görüş yalnızca ahlaksal bir durum değildir, toplumun sınıfsız, ekonomik açıdan eşit şartlarda yaşıyor olması da buna bir etkidir.

Hukukun eleştirisi yapılırken toplumdaki ekonomi-politik ilişkilerden, bu ilişki biçiminin yaratmış olduğu kültürel ve düşsel deformasyonlardan bağımsız bir eleştiri yapamayız.

Bu bağlamda hukukun fiziki ve düşsel olarak özgürleşebilmesinin tek bir yolu bulunmaktadır. Burjuvazinin, sömürü sistemini ayakta tutmakta olan aygıtların burjuvaziden alınıp emekçi halka verilmesidir. Kapitalizm içerisinde sömürü sistemini ayakta tutmak için toplumsal bir müdahale aracı olan hukuk, sosyalizm ile birlikte bireyler arasındaki gerçek eşitlik düzlemini yaratmak ve korumak için görev üstlenmiş olacaktır. Hukuk,

sosyalizmde özgürleştiği ölçüde özüne de dönmüş olacaktır.

Anlatmak istediklerimiz için Küba Anayasası'nı örnek olarak ele almak daha verimli olacaktır. Küba Anayasası'ndaki ilkeler kısaca şu şekilde sıralanmıştır:

- Halkın karar alma kabiliyetine işaret eden halk egemenliği ilkesi,
- Halkın temsilcilerini bir araya getirmesi nedeniyle Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin (parlamento) diğer devlet organları karşısındaki üstünlüğü ilkesi,
- Yasallık ilkesi,
- Demokratik merkezîyetçilik, iktidarın birliği ve sosyalist demokrasi ilkesi,
- Toplumsal ve yasal eşitlik ilkesi,
- Toplumsal çıkarların üstünlüğü ilkesi, kolektif ve bireysel refah ilkesi,
- Ekonomide diğer mülkiyet türlerinin varlığına sosyalist kamu mülkiyetinin belirleyiciliği altında izin verilmesi ilkesi,
- Herkesin yeteneği ve emeği çerçevesinde topluma sağladığı katkı nispetinde kazanç sağlamasını öngören bölüşüm ilkesi,
- Toplumsal katılım ve denetim ilkesi,
- Temsili organların doğrudan meşruiyeti ilkesi,
- Seçilmişlerin her an geri çağrılabilmesi ilkesi,
- İnsani dayanışma ve toplumsal adalet ilkesi.

Yıkılması gereken okullar değil, sömürü düzenidir!

Meslek liselerinde ki staj adı altında döndürülen sömürü çarkına hepimiz şait olurken sermayenin bu seferde okullarına saldırıyor olmaları sermayedarların ne kadar aç gözlü olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Geleceksizlik, staj kazaları gibi başlıklarla ülkemizin gündemine giren meslek liseleri, bu kez de okullarının yıkılmasına direnirken gündeme geldiler. Şişli Endüstri Meslek Lisesi'nin bulunduğu arsanın Taş Yapı'ya satılması ile birlikte okulun yıkım sürecine başlanmış, bu süreçte öğrenciler ve veliler okullarının yıkılmaması için her ne kadar mücadele etmiş olsalar da yıkım işlemi başlamış bulunuyor. Meslek liselerinde staj adı altında döndürülen sömürü çarkına hepimiz şahit olurken, okulların yıkılması ve sermayeye peşkeş çekilmesi de ne kadar aç gözlü olunduğunun göstergesidir.

Şehircilik açısından Türkiye'de insanların veya şehrin nefes alabileceği bir yapıdan ziyade ne kadar rant edebiliriz algısının ön plana çıkıyor olması, yaşanan bu olaya şaşırılmamıza sebep oluyor. AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın büyük bir pişkinlikle dile getirdiği "İstanbul'a ihanet ettik, etmeye de devam ediyoruz" ifadesi ise meseleyi özetler nitelikte. Sermayedarların iki dudağı arasında

eğitim gören meslek liselilerin okullarının yıkılmasına direniyor olmaları okullarındaki eğitimin kalitesinden veya muazzam nitelikli olmasından dolayı değil elbette. Bugün Türkiye'de gençliği çepçevre sarmış olan geleceksizlik, var olana biat etme, elindeki ile yetinme duygusunu da doğuruyor. Bu kader anlayışının dağıtılmasının ise tek yolu mücadeleden geçiyor.

Yıkılması gereken okullar değil, sömürü düzenidir! Bu tabloda gençliğin biat etmek gibi bir şansı olmadığı gözler önüne serilmektedir. Gençlik kendi geleceği için mücadele etmeye zorludur. Hele ki meslek liseliler için...

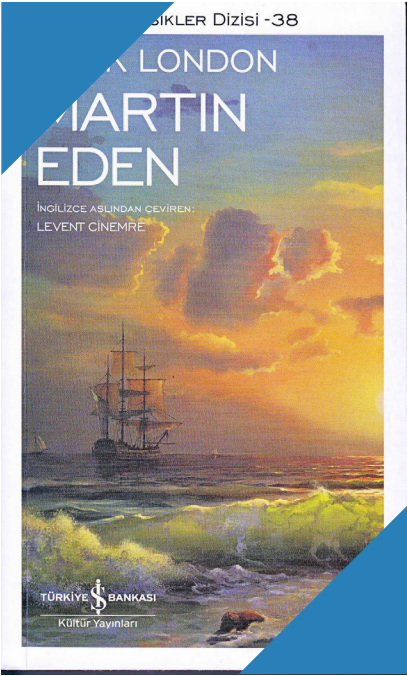
Bizler ne kadar elimizdekiler ile yetinmeye çalışsak da sömürü sisteminin asalakları onları da elimizden almak için geleceklerdir.

Şişli Endüstri Meslek Lisesi'nde yaşananlar buna en iyi örnektir. Kapitalist sistemde bu tarz olaylara şaşırılmamak gerekli olduğunu yazının daha önce ki bölümünde söylemiştik fakat tekrar etmek gerekiyor sanırım. Çünkü ülkemizde herkes yaşanan-

lara şaşırılmakta. Hatta ve hatta kapitalizme karşı mücadele etmenin dahi şaşılması bir tarafı olduğu zannedilmektedir. Üstelik son dönemlerde yolsuzluk gündemi ülkemizin ilk gündemi haline gelmişken. Böylesi bir tabloda da sömürü sistemine karşı mücadele etmek yapılabilecek en meşru şey olacaktır.

Şişli'de yaşanan bu olay ile birlikte meslek liselilerin mücadele programı bir kez daha netleşmiştir. Meslek liseliler staj sömürüsüne karşı da, geleceksizliğe karşı da sosyalist bir mücadele örmek zorundadır. Yalnızca staj sömürüsüne ya da yalnızca nitelikli bir eğitim için mücadele etme döneminin kapatılması gerekmektedir.

Sineklerden kurtulmak için bataklık kurutulmak zorundadır!

MARTIN EDEN

Alt tabakadan olan Martin Eden'in, burjuva sınıfından Ruth'a, görür görmez aşık olmasıyla değişiyor her şey. Kendini geliştirme kararı alıyor. Hem de öyle çabalıyor ki Martin'in de deyimiyle başkalarının bir senede öğrendiğini kendisi bir ayda öğreniyor. Bilgi ve kültürel anlamda kendini oldukça geliştiriyor hatta. Fakat başta kendini Ruth'a beğendirmek için uğraşsa da işler değişiyor. Burjuva sınıfındaki insanları tanıdıkça onların da aslında hiçbir şey bilmedikleri kanısına varıyor. Yani zamanla ne kendi sınıfına ne de burjuva sınıfına kendini ait hissetmediği farkına varıyor. Bu da onu yalnızlaştırmaya başlıyor.

Üzerinde uzun uzun konuşulacak, belki de herkesin kendi hayatından pay çıkaracağı bir kitaptır Martin Eden.

MOSKOVA ÖNLERİNDE

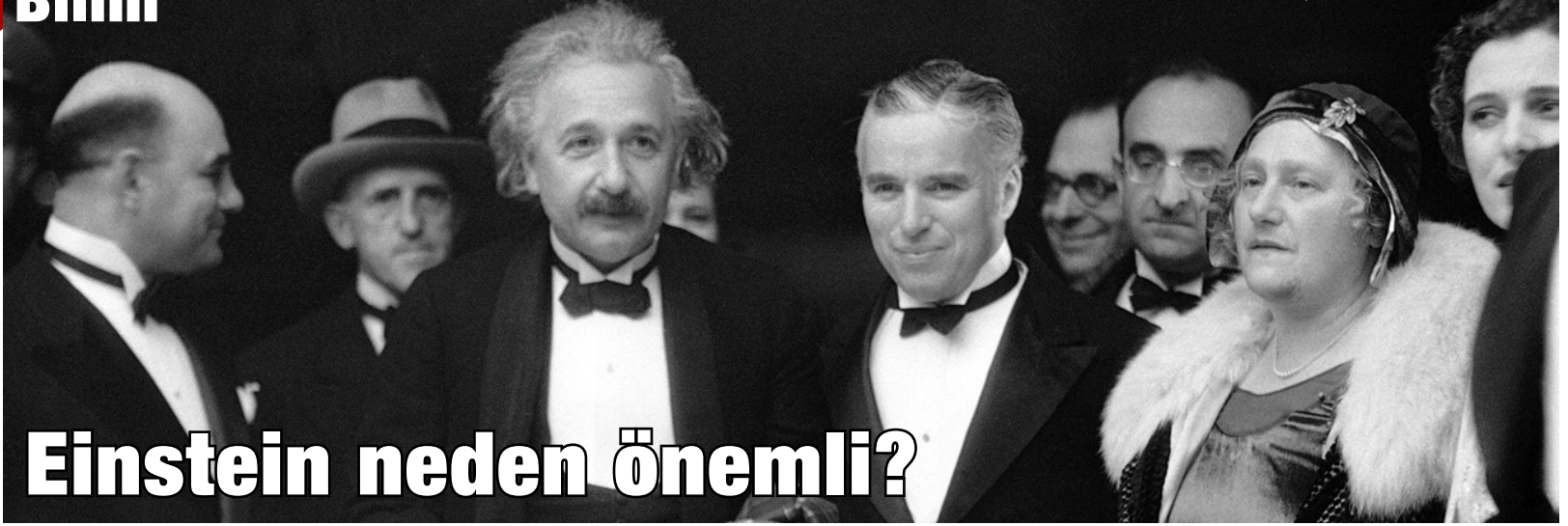
İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi orduları Moskova kapılarına dayandıklarında hayallerinin bir avuç komünist Rus savaşçı tarafından yere çalınacağını hiç düşünmemiştim. Türkler'den, Tatarlar'dan, Ruslar'dan, Kazak'lardan ve dünyanın diğer halklarından oluşturulmuş Kızıl Ordu'nun savaşçılarıydı onlar; aynı amacın bayrağı altında toplanarak faşizmi çiğneyen, korkudan titreterek kök söktüren..."Moskova Önlerinde" adlı bu yapıtta Kızıl Ordu neferlerinin bireysel kahramanlıklarının ve zaafalarının tanıdığı olacak, onların sayıca yüksek ve donanımlı Nazi ordularına nasıl darbeler indirdiklerini soluğunuzu tutarak okuyacaksınız. Bütün dünyanın gözleri önünde gerçekleşen bu faşistçe ilerleyişe nasıl engel olduklarını göreceksiniz. Diş ve tırnakla; tanklara karşı elbombaları; roketatarlara karşı süngüyle... Dünya halklarına inancın ve yurtseverliğin gücünü duyuran "Moskova Önlerinde" belgesel ve edebi nitelikleriyle belleğiniz ve kitaplığınızda önemli yer tutacaktır.

İNSAN NASIL İNSAN OLDU?

"İnsanı, onun geçirdiği evreleri anlamak kendimizi ve bugünü anlamak kendimizi ve bugünü anlamak demektir." M.İlin - E. Segal

İnsanın ilkçağlarından bu yana oluşumuyla evrimini sağlam bir dünya görüşüyle ortaya koyan bir kitaptır. Sovyet Bilimler Akademisi'nin iki bilim işçisi M. İlin - E. Segal, insanın dünya üzerindeki evrimini, insan olabilme, sürecindeki akıl almaz serüvenini anlatırken yazdıklarını bilimsel verilere dayandırmaya özen gösteriyorlar. Kitap bu durumla bilimsel bir metin olma özelliğini taşıyor. Ancak yazarların, insanı daha ilk satırlardan samimice bir yaklaşımla ve yalın anlatımlarıyla kitabı bilimsel metinlerin kuruluşundan, sıkıcılığundan kurtarıyor. Bu anlatım şekli kitabın en önemli özelliklerinden biridir.

Einstein neden önemli?

Albert Einstein, iki şeyin son-
suz olabileceğini söylemiştir:
Evren ve insanların aptallığı.
Evren hakkında o kadar emin ol-
madığını da itiraf etti. Bunu duyduğu-
muzda tebessüm ettik, hatta güldük;
ama alınmadık. Bunun sebebi ise
yüzyılın başındaki, cana yakın ve
babacan görüntüsü ile "Einstein" is-
midir. Karşımızda, portreleri –bisiklete
binen, dilini çıkararak, parlak gözleriyle
bizlere bakan- ortak kültürel hafızamız
tarafından yüceltilen, iyi huylu ve
dağınık saçlı bir bilim dehası görmek-
teyiz. Einstein, sadeliğin ve düşünsel
keşif gücünün sembolü olmuştur.
Muhteşem yıl (Annus Mirabilis) ded-
ikleri 1905'te bilim dünyası içerisinde
ünlenmiştir. Günde sekiz saat, haftada
altı gün çalıştığı İsviçre Bern'de bul-
unan patent ofisindeki boş zamanların-
da, fiziğin gidişatını değiştiren dört
makale yazdı. Aynı yılın Mart ayında,
uzun zamandır dalga olarak tanımlan-
ılan ışığın, esasında foton denen
parçacıklardan oluştuğunu ileri sürdü.
İki ay sonra, Mayıs'ta, Einstein'ın he-
saplamaları, atomik hipotez için test
edilebilir tahminler sağlamıştı. Haz-
iran ayında, uzay ve zamanın o güne
değin kimsenin ummadığı muazzam
bir biçimde davrandığını ortaya koy-
an; kısaca, hız ve zamanın her ikisinin
de gözlemciye bağlı olduğunu söyley-
en özel görelilik teorisini tamamladı.
Eylül 1905'te Einstein, özel göreliliğin
sonucunu elde etti; dünyanın en ünlü
denklemlerinden biri olan, $E=mc^2$.
Bilim genellikle adım adım ilerler. Bil-
imin zilleri, az ve seyrek katkılar ile
büyük ve radikal değişimleri haber
vermek için çalar. Fakat bir adam, bu
zili bir yılda dört defa çaldı; bu yaratıcı

görüşün muazzam bir dışavurumu-
dur. Bilimsel kurumlar, Einstein'ın,
gerçeklik anlayışının gidişatını
değiştiren çalışmasının yankılarını
kısa sürede duydular. Buna rağmen
geniş kitleler için Einstein henüz Ein-
stein olmamıştı.

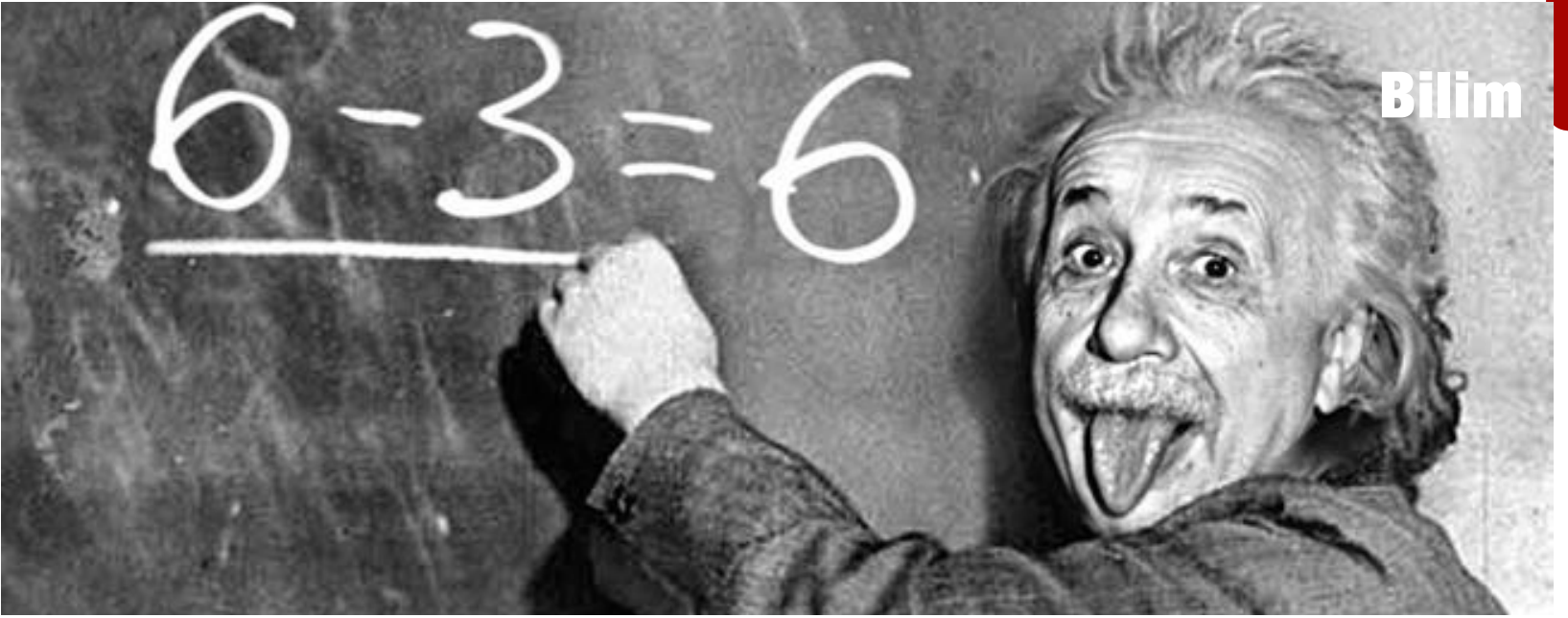
Bu durum 6 Kasım 1919'da
değişecekti.

Einstein özel görelilikte, hiçbir şeyin
ışık hızından daha hızlı gidemeye-
ceğini yazdı. Bu durum Newton'un,
kütleçekim etkisinin tüm uzaya aniden
yayıldığı kütleçekim teorisine karşıt
bir zemin hazırlamıştır. Büyüyen bu
çelişkinin sürmesiyle Einstein, New-
ton'un yüzlerce yıllık kütleçekim
kurallarını yeniden yazmaya soyun-
du; en ateşli taraftarları tarafından
bile donkişotvari olarak nitelenen
ürkütücü bir görevdi bu.

Alman biliminin başındaki Max
Planck, "Eski bir dostum olarak seni
uyarmalıyım... Başaramayacaksın,
başarsan bile kimse sana inanmay-
acak" dedi. Einstein otoriteye boyun
eğmedi ve devam etti, yaklaşık on yıl
boyunca çalıştı.

Sonunda 1915'te Einstein, kütleçek-
imini, sarsıcı ve farklı bir fikir üzerin-
den, uzay ve zamandaki eğilme ve
bükülmeler gibi yepyeni kelimelerle
ifade eden genel görelilik teoremini
duyurdu. Tuttuğunuz çay fincanının
elinizden kaymasıyla onu zemine
çeken bir dünya yerine, genel görel-
lilik, gezegenin, çevresindeki or-
tamı büküğünü ve bu uzay-zaman
kanalından kayan fincanın doğrudan
yere düşmesine sebep olduğunu
söylemektedir. Einstein'ın açıkladığı
kütleçekimi, evren geometrisine dam-
gasını vurmuştur.

Einstein genel görelilik teoris-
ini tamamladıktan dört yıl sonra, 6
Kasım 1919'da, dünya çapında pek
çok gazete bir duyuru yapıyordu:
Gökyüzündeki yıldızların konum-
larını belirleyen astronomik ölçümler,
Einstein'ın öngördüğü üzere, Newton
kanunlarının söylediklerinden nispe-
ten farklıydı. Sonuçlar muazzam bir
şekilde Einstein'ın teorisini doğruladı
ve onu bir gecede sembol haline getir-
di. O, Newton'u deviren ve türümüzü,
doğanın ebedi gerçeklerine dev bir
adımla yaklaştıran insan olmuştu.
Zekice işleme yapacak ("Ben
militan birbarış yanlısıyım" gibi) ve
neşeli bir şekilde dalgın dahi rolünü
oynayacaktı. Şehir ışıkları filminin (C-
ity lights) prömiyerinde flaşlar pat-
larken Charlie Chaplin kırmızı halı
üzerinde birlikte yürüdükleri Ein-
stein'ın kulağına bir şeyler fısıldadı;
"İnsanlar beni anladıkları için, seni
anlamadıkları için alkışlıyorlar." Bu
Einstein'ın iyi oynadığı bir roldü ve 1.
Dünya Savaşında bitap düşen geniş
halk kitleleri onu içtenlikle sahiplendi.
Einstein'ın toplum içine girmesiyle,
görelilik hakkındaki fikirleri yankı uy-
andırmışa benziyordu. James Joyce
ve T. S. Eliot cümleleri parçalara
ayırıyorlardı. Pablo Picasso ve Marcel
Duchamp tuvali deliyorlardı. Arnold
Schoenberg ve Igor Stravinsky ölçüyü
bozuyorlardı. Einstein, gerçekliğin
modası geçmiş modellerinden uzay
ve zaman zincirlerini çıkartıyordu.
Bazıları Einstein'ı 20. yüzyılın öncü
hareketinin bir ilham kaynağı olarak
resmedecek kadar ileri gitti. Einstein
geleneksel bir beğeni sahibiydi. Bach
ve Mozart'ı modern bestecilere tercih
ederdi ve yeni Bauhaus mobilyalarını,

halihazırda sahip olduğu eski dekorasyonu için reddederdi.

Dürüstçe söylenebilir ki, birçok devrimci fikir 20. yüzyılda yayıldı ve kuşkusuz bunlar kaynaşmıştı. Einstein, uzun zamandır savunulan var sayımların parçalanarak, nefes kesen yeni bir diyarın ortaya çıkarılmasının başlıca örneğiydi. Yüzyıl sonra, Einstein'ın ortaya çıkardığı bu diyar önemli ölçüde canlı ve bereketli olarak kalmaya devam etti.

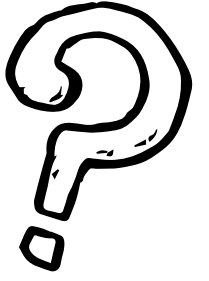
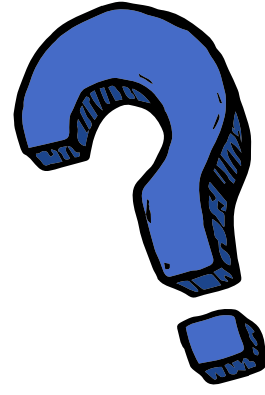
1920'li yıllarda, tüm evrenin kökeni ve evrimini araştıran modern kozmoloji, genel görelilikten doğdu. Rus matematikçi Aleksandr Freidmann ile Belçikalı fizikçi ve rahip Georges Lemaitre birbirlerinden bağımsız olarak, Einstein denklemlerini kullanarak, evrenin genişliyor olabileceğini gösterdiler. Einstein, varılan bu sonuca direndi ve hatta sabit evreni sağlasın diye, denklemlerine kötü şöhretli "kozmozoloji sabiti"ni ekleyerek yeniden düzenledi. Sonrasında Edwin Hubble tarafından yapılan gözlemlerin uzak galaksilerin hızla ilerlediğini göstermesi, Einstein'ı orijinal denklemlerine geri dönmeye ve evrenin genişlediğini kabul etmeye ikna etti. Genişleyen bir evrenin bugünkü anlamı, geçmişte daha küçük bir evren olmasıdır, bu durumun Lemaitre'nin "ilkel atom" olarak adlandırdığı, başlangıçta var olan parçacığın genişlemesinden doğan evrene uygulanmasıyla da büyük patlama teorisi doğmuş oldu. Onlarca yılda, büyük patlama teorisi büyük ölçüde geliştirildi. (Bugün en yaygın olarak kabul gören versiyonu enflasyon -şişme- teoridir) ve çeşitli düzeltmeler yoluyla, gözlemsel ölçümlerden mükemmel

spektrum sonuçları elde edildi. 2011 yılında Fizik'te Nobel Ödülü alan bir gözlem, geçen yedi milyar yılda evrenin sadece genişlemediğini, aynı zamanda genişleme hızının arttığını da göstermiştir Genel görelilik kaynaklı ilk kavram 1. Dünya Savaşı sırasında Rusya'da görev yapan Alman astronom Karl Schwarzschild tarafından yürütülen analizlerle ortaya çıktı. Topçuların mermi yörüngelerini hesaplamayı bir kenara bırakan Schwarzschild, Einstein denklemlerinden, Güneş gibi küresel bir cisim tarafından oluşturulan uzay-zaman eğrisinin net bir tanımlamasını veren, ilk kesin çözümünü elde etti. Schwarzschild'ın elde ettiği sonuç, beraberinde tuhaf bir şeyleri de ortaya çıkarmıştı. Herhangi bir cisim yeteri kadar küçük ölçekte sıkıştırıldığında -Güneşin 5 km'ye sıkıştırılması gibi- sonuç olarak uzay-zaman eğrisi o kadar ciddi bir boyutta olacaktır ki, ışık dahil ona çok fazla yaklaşan hiçbir şey kaçamayıp hapsedilecektir. Günümüz dilindeki ifadesiyle Schwarzschild'ın elde ettiği sonuç, beraberinde tuhaf şeyleri de ortaya çıkarmıştı.

O dönemlerde, kara deliklere olasılık dışı gözüyle bakılıyordu. Fakat gözlemler doğru olanı söyledi ve alınan astronomik veriler kara deliklerin gerçek ve çok sayıda olduğunu ortaya koydu. Onlar şimdilik doğrudan gözlem için çok uzaktalar, fakat kuramsal laboratuvarlara göre, kara deliklerin varlığı kaçınılmazdır. 1970li yıllarda Stephen Hawking'in etkileyici çalışmalarının başlaması ile fizikçiler, kara deliklerin sıradışı doğalarının, genel göreliliği daha ileriye taşıma girişimleri ve bilhassa kuantum me-

kaniği ile birleşmesi için ideal deney bölgeleri olduğuna büyük ölçüde ikna olmuşlardır. Son zamanlarda en çok tartışılan konu, kuantum süreçlerinin, kara deliğin iç yapısı da dahil olmak üzere dış çevresi (olay ufku) hakkındaki bilgimizi nasıl etkileyebileceğidir. Einstein'ın genel göreliliği, günümüzdeki araştırma duvarını kaplayan sıkı dokunmuş bir duvar halisidir.

Einstein sosyal bir bilim insanıydı, fakat büyük buluşları "yalnız" cevherlerdi. Tüm bu sezgiler, sıradışı beyni ve yapısı nedeniyle mi ortaya çıkmıştı? Geleneklere uymayan bakış açısı nedeniyle mi? Kuvvetli ve katı yoğunlaşma yeteneği nedeniyle mi? Belki. Evet. Muhtemelen. Gerçeklik elbette ki kimsenin bilmediği bir şeydir. Birilerinin neden o veya bu fikre sahip olabildikleriyle ilgili hikâyeler anlatabiliriz, fakat asıl önemli olan bu sezgi ve düşüncelerin sayısız etki tarafından şekillendirildiğidir. Abartıya kaçmadan söyleyebileceğimiz en iyi şey, Einstein'ın fiziğin derin problemler yığınına çözmek için doğru zamanda doğru düşünceye sahip olduğudur. Einstein, başarıyla tamamladığı her şey ile ve yarattığı efsanenin devam etmesiyle birlikte, önemli bir soru sorma arzusu da doğurmaktadır: Başka bir Einstein daha olabilir mi? Eğer bunun anlamı, bilimi başka bir süper dahinin ilerleteceği ise, cevap kesinlikle evettir. Einstein'ın ölümünün üzerinden geçen yarım yüzyılda, böylesi bilim insanları olmuştur.

Sosyalistler NATO'ya Neden Karşı?

NATO, batılı kapitalist ülkelerin SSCB'deki emekçi iktidarına ve kurulaabilecek yeni emekçi iktidarlara karşı oluşturduğu, sermaye iktidarlarının koruyucusu, emekçilerin düşmanı bir askeri ittifak olarak ortaya çıkmıştır. İddia edildiği gibi bir savunma paktı değildir. 1990'ların başında SSCB çözülmüş, böylece kapitalizm yok olmadığı gibi daha da saldırganlaşmıştır. Kapitalist sistemi kollamak, emperyalizmin egemenliğini korumak üzere kurulan bu pakt, görevine devam etmekte, tüm dünyaya yayılmakta ve sermayenin ve emperyalizmin egemenliği için bekçilik görevini canla başla yerine getirmektedir. NATO, kapitalist emperyalist sistemin yumruğudur ve bu yumruk giderek daha geniş bir coğrafyaya uzanmaktadır. Sovyet Blok'una karşı kurulduğu iddia edilen NATO, Sovyetler Birliği ve sosyalist blokun çözülmesi sonrasında faaliyetlerini sürdürürken, emperyalizmin çıkarları doğrultusunda eskisine kıyasla bugün dünyanın çok daha büyük bir bölümünde askeri üsler bulunduruyor. Emperyalist ülkelerin çıkarları doğrultusunda NATO'nun Afganistan'ı işgal etmiş olması, Libya'yı bombalaması ile bugün Suriye'de yürütülen savaş bu suç örgütünün saldırgan karakterinin en canlı ve güncel örneğidir.

Sovyetler Birliği Yıkıldı, Sosyalizm Ölmedi Mi?

Sosyalizm, 1989 yılında ciddi bir yenilgiye uğradı. Sovyetler Birliği deneyimi, insanlığın ileriye doğru atacağı adımlarda sosyalist iktidarların vazgeçilmez olduğunu gösterdi. Ama öte yandan emperyalizmin dünya üzerinde saldırgan politikalarının hüküm sürdüğü koşullarda sosyalist bir iktidarın savunmasız kalmasının sonuçlarının çok kötü olabileceğine de hep birlikte Sovyetler Birliği'nin yıkılış sürecinde görmüş olduk. Diğer yandan, sosyalizmin yenilgisinden bu yana, emperyalistler ve sermaye sahipleri, emekçilere çok daha pervasızca saldırıyor. "Sosyalizm tehdidi"nin zayıf düşmesinden bu yana, emperyalist ülkelerdeki emekçiler de, özelleştirmelerle, sosyal devletin tasfiye edilmesiyle, eğitimin paralı hale getirilmesiyle ve taşeronlaştırmayla

Sosyalist Türkiye'de Nasıl Bir Yönetim Biçimi Olacak?

Devletlerin siyasal sistemleri toplumsal ve ekonomik yapı ile uyumludur. Nihayetinde, bir devletin "tipi" hizmet ettiği sınıf ile belirlidir. Anayasalar da devlet iktidarını elinde bulunduranların bu iktidarı kullanım biçimini ve sınırlarını gösterir. Bu nedenle, sosyalist bir yönetim biçiminin burjuva demokrasisinin mekanizmaları ile karşılaştırılması anlamsızdır. Konu demokrasi olunca, böylesi bir tartışmanın başına yönetim mekanizmalarını koymak gerekir. Kitleler devlet yönetimine ne kadar ve nasıl katılıyorlar sorusu yanıtlanmalıdır. Sosyalist Türkiye'de toplumsal alanın tek bir noktasının dahi siyasetin dışında durmaması hedefi ile hareket edilecektir. Devlet, aşağıdan yukarıya tüm toplumsal dokuyu kapsayacak şekilde örgütlenecektir. Bu ise esas olarak, toplumsal yapının toplumsal örgütlenmelerden ayrıştırılmaz bir noktaya taşınması ile gerçekleşecektir. Toplumsal örgütlenmeler yurttaşların tümünün devlet yönetimine katılımına olanak sağlayacaktır. Böylece sermaye sınıfının yaratmış olduğu "devletten bağımsız örgütlenme" büyüğü de bir kenara atılacak, kitlelerin doğrudan devlet yönetimine katılmalarının önü açılacaktır.

karşı karşıya. Evet, kapitalizm henüz "ölmedi". Ölmediği için de, öldürmeye devam ediyor! Sosyalizmin bir kutup olmaktan çıkmasının ardından, savaşlar ve katliamlar başımızdan eksik olmadı. Kapitalizm ölmediği gibi bir dizi musibeti yaşıyor da... Gericilik, yobazlık, kültürsüzlük, yozlaşma ve savaşlar kapitalizm sayesinde, kapitalizm onları istedi diye yaşıyor. Eğer ölen bir şey varsa, o da, ekonomik ve toplumsal gelişmenin ancak "serbest piyasa" koşulları altında, yani kapitalizm koşulları altında sağlanabileceği iddiasıdır. Yukarıda anlattığımız tablo sosyalizmin bugün hala ekmek, hava ve su kadar gerekli olduğunu göstermektedir. Bu koşullarda sosyalizmin artık öldüğünü iddia etmek gerçekleri çarpıtma iddiasından başka bir şey değildir.

Sosyalist Düzendeki Herkese İş Güvencesi Nasıl Sağlanacak?

Çalışabilir durumda ve yaşta olan her yurttaşın çalışma hakkını ve iş güvencesini sağlamak, sosyalist düzenin başlıca görevleri arasındadır. Bunlar temel insan hakları sayılır ve bu hakların ortadan kaldırılmasına hiçbir koşulda göz yumulamaz, bu durum Anayasal güvenceye alınır. Bunu sağlamanın yolu, kısaca, şudur: Türkiye birçok yer altı ve yer üstü kaynak bakımından zengin bir ülkedir. Büyük bir kısmını emperyalizm çeşitli engeller koyduğu için ve egemen sınıfların da böyle bir amacı olmadığı için, kullanılabilir hale getirememektedir. Sosyalizmin iktidarında, bütün bu kaynaklar, emekçi halkın öncelikli ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için ve merkezi planlamanın yönlendiriciliği ile en akılcı biçimde ve eksiksiz olarak devreye sokulacaktır. Böylece, bugünkü kapitalist Türkiye'de ya işsiz bırakılan ya da kötü koşullarda ve yanlış istihdam edilen emekçilerin yaratıcı gücü her türlü dizginden kurtarılıp harekete geçirilecektir. Bir yandan, herkes temel bir insan hakkı olarak çalışma imkânına kavuşacak, diğer yandan da ülkemiz, üretimin kardeşçe paylaşılacağı gerçek bir kalkınma atılımının içine girecektir. O zaman, emekçiler, üç beş kuruş ekmek parası uğruna çalışmayacak; işten atılıp sefil perişan olma korkusuyla değil, son derece doğal bir eylem olarak, toplumun iyiliği için çalışmanın değerini anlayacaklar ve çalışmalarının gerçek karşılığını alacaklardır.

Avcılar

Maltepe

Sefaköy

Gaziosmanpaşa

İzmir-Karşıyaka

İzmir-Tire

Kartal

İzmir-Bornova

İzmir-Buca

Eyüp

Gaziantep

Bakırköy

Sosyalist Liseliler

Sosyalist Türkiye'yi Kuracağız!

